

Н.М. ВДОВЕНКО
А.В. НЕВЕСЕНКО

СТАЛИЙ СІЛЬСЬКИЙ РОЗВИТОК
ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
АГРАРНОГО СЕКТОРА
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ
БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ

КОНДОР

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

**БЮДЖЕТНА УСТАНОВА «МЕТОДИЧНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ЦЕНТР З АКВАКУЛЬТУРИ»**

ВДОВЕНКО НАТАЛІЯ МИХАЙЛІВНА

НЕВЕСЕНКО АННА ВОЛОДИМИРІВНА

**СТАЛИЙ СІЛЬСЬКИЙ РОЗВИТОК ТА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНОГО
СЕКТОРА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ
БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ**

Монографія

Київ

2018

THE NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND
ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE
THE STATE AGENCY OF FISHERIES OF UKRAINE
THE BUDGETARY INSTITUTION «METHODOLOGICAL AND
TECHNOLOGICAL CENTRE OF AQUACULTURE»

Vdovenko Nataliia

Nevesenko Anna

**THE SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT
AND COMPETITIVENESS OF THE AGRARIAN
SECTOR IN THE CONTEXT OF
TRANSFORMATION BUDGETARY SUPPORT**

Monograph

Kyiv

2018

УДК 63-021.387:336.14

В 25

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного університету
біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 30.05.2018 р.)*

Рецензенти:

Залізко В. Д., д-р екон. наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу соціально-економічного розвитку сільських територій ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України.

Єрмаков О. Ю., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки праці та соціального розвитку Національний університет біоресурсів і природокористування України;

Потравка Л. О., д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Вдовенко Н. М., Невесенко А. В.

В25 Сталий сільський розвиток та конкурентоспроможність аграрного сектора в умовах трансформації бюджетної підтримки: Монографія. К.: Видавничий дім «КОНДОР», 2018. 236 с.

ISBN 978-617-7729-13-5

У монографії викладені теоретичні та прикладні результати дослідження засад сталого сільського розвитку та конкурентоспроможності аграрного сектора і рибного господарства в умовах трансформації бюджетної підтримки. У роботі висвітлено критерії та показники оцінки сталості розвитку конкурентоспроможного аграрного сектору економіки в контексті інтеграційних процесів. Приділено увагу стану та тенденціям виробництва основних видів продукції, рівня забезпеченості харчовими продуктами в Україні та регіонах. Вперше висвітлено сучасні підходи до трансформації заходів розширення наповнюваності бюджету сільської території урахуваючи європейський досвід. Систематизовано пропозиції щодо можливості залучення фінансування від Європейського Інвестиційного Банку за напрямом «аквакультура та рибне господарство». Розроблено наукові рекомендації з метою удосконалення системи економічного регулювання сталого сільського розвитку та забезпечення конкурентоспроможності в контексті Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, магістрів та студентів, керівників рибницьких господарств, фахівців, зайнятих у аграрному секторі економіки.

ISBN 978-617-7729-13-5

УДК 63-021.387:336.14

Передрукування заборонено
© Н. М. Вдовенко, А. В. Невесенко, 2018
© НУБіП України, БУ «МТЦ з аквакультури», 2018
© Держрибагентство України, 2018
© Видавничий дім «Кондор», 2018

UDC 63-021.387:336.14

V 25

*Recommended for publication by the Academic Council
of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
(Protocol № 10 at 30.05.2018)*

Reviewers:

Zalizko V. D., Doctor of Economics, associate professor, Senior Research Fellow of the department of socio-economic development of rural territories at National Scientific Centre «Institute of agrarian economy» (NAAS of Ukraine);

Ermakov O. Y., Doctor of Economics, professor, Head of Department of economics of labor and social development of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;

Potravka L. O., Doctor of Economics, associate professor, Head of Department of Public management and administration of the State Higher Educational Institution «Kherson State Agricultural University»

Vdovenko N. M., Nevesenko A. V.

V25 The sustainable rural development and competitiveness of the agrarian sector in the context of transformation budgetary support: Monograph. Publishing House "Kondor". K.: 2018. 236 p.

ISBN 978-617-7729-13-5

The theoretical and applied results of research the principles of the sustainable rural development and competitiveness of the agrarian sector and fishery industry, particularly, in the context of transformation of budgetary support were described in the monograph. The criteria and indicators for assessing the sustainability of a competitive agrarian sector of the economy in the context of integration processes are shown in the scientific work. The attention was concentrated to the principles and trends of production of the main types of commodities and the level of food supplying in Ukraine and regions. The modern approaches to the transformation of measures to expand filling-up the budget of rural area in accordance with the positions of the European Union were outlined for the first time. The proposals on the possibility of attraction of financial resources from the European Investment Bank in the direction of "aquaculture and fishery industry" are systematized. In order to improve the system of economic regulation of the sustainable rural development and to ensure competitiveness in the context of the EU-Ukraine Association Agreement were developed as the scientific recommendations.

The monograph is recommended for researchers, teachers, masters and students, candidates, managers of fisheries enterprises, specialists employed in agrarian sector of economy.

UDC 63-021.387:336.14

SBN 978-617-7729-13-5

Reprint is prohibited

© N. M. Vdovenko, A.V. Nevesenko, 2018

© NULES, BI «MTC of aquaculture», 2018

© The State Agency of Fisheries of Ukraine, 2018

© Publishing House "Kondor", 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	11
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА ГАЛУЗЕВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	12
1.1 Теоретичні засади сталого сільського розвитку в умовах трансформації бюджетної підтримки та агроекологічних викликів.....	12
1.2 Методичні засади сталого сільського розвитку.....	35
1.3 Критерії та показники оцінки сталості розвитку конкурентоспроможного аграрного сектору економіки в умовах інтеграційних процесів.....	47
РОЗДІЛ 2 СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН	57
2.1 Стан та тенденції виробництва основних видів продукції та рівня забезпеченості харчовими продуктами в Україні та регіонах.....	57
2.2 Соціальні і агроекологічні проблеми сільського розвитку в контексті трансформації бюджетної підтримки та їх вплив на галузеву конкурентоспроможність.....	77
2.3 Індикатори для визначення глобального індексу ефективності аквакультури.....	104
2.4 Сучасні підходи до розрахунку індексу сталої етичної торгівлі продукцією аквакультури.....	108
2.5 Структурна політика аграрного сектору економіки країн Європи та шляхи її реалізації в Україні.....	110
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ПРІОРИТЕТІВ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ	123

3.1 Трансформація заходів розширення наповнюваності бюджету сільської території відповідно до положень Європейського Союзу.....	123
3.2 Удосконалення системи економічного регулювання сталого сільського розвитку та забезпечення конкурентоспроможності в контексті Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом...	138
3.3 Моделювання взаємозалежності заходів підтримки сільського розвитку через ефективність виробництва продукції.....	156
ВИСНОВКИ.....	172
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	175
ДОДАТКИ.....	191

CONTENTS

INTRODUCTION.....	9
LIST OF CONVENTIONAL ABBREVIATIONS.....	11
CHAPTER 1 THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE RURAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE INDUSTRY COMPETITIVENESS.....	12
1.1 Theoretical principles of the sustainable rural development in the context of transformation of budgetary support and agroecological challenges.....	12
1.2 Methodological principles of the sustainable rural development.....	35
1.3 Criteria and indicators of an assessment the sustainability of the development of a competitive agrarian economies sector under the conditions of integration processes.....	47
CHAPTER 2 CONDITIONS AND TRENDS OF THE RURAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF TRANSFORMATION OF ECONOMIC- SOCIAL RELATIONS.....	57
2.1 Position and trends of production of the main types of commodities and the level of food supplying in Ukraine and regions.....	57
2.2 Social and agroecological problems of the rural development in the context of the transformation of budgetary support and its impact on industry competitiveness.....	77
2.3 Indicators for definition the global index of an aquaculture efficiency.....	104
2.4 Modern approaches for calculating the index of sustainable ethical trade of aquaculture production.....	108
2.5 Structural policy of agrarian sector of economy at the european countries and the passages of its realization in Ukraine.....	110

CHAPTER 3 DIRECTIONS OF FORMATION THE COMPETITIVENESS AND PRIORITIES OF THE SUSTAINABLE RURAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF BUDGETARY SUPPORT.....	123
3.1 Transformation of measures to expand filling-up the budget of the rural area in accordance with the positions of the European Union.....	123
3.2 Improving an economic regulation system of the sustainable rural development and ensure competitiveness in the context of the EU-Ukraine Association Agreement	138
3.3. Modeling the interdependence of the rural development support measures due to efficiency production of commodities.....	156
CONCLUSIONS.....	172
REFERENCES	175
ANNEXES.....	191

Наукове видання

Вдовенко Н. М., Невесенко А. В.

Сталий сільський розвиток та
конкурентоспроможність аграрного сектора
в умовах трансформації бюджетної підтримки

Монографія

*Керівник видавничих проєктів: Ястребов А. О.
Друкується в авторській редакції
Дизайн обкладинки: Тишківська Н. М.*

Підписано до друку 24.10.2018.
Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 13,72.
Обл.-вид. аркушів – 9,81.
Тираж 300 прим.

ТОВ «Видавничий дім «Кондор»
Свідоцтво серія ДК № 5352 від 23.05.2017 р.
03067, м. Київ, вул. Гарматна, 29/31
тел. / факс (044)408-76-17, 408-76-25
www.condor-books.com.ua